

СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ АНГЛОМОВНИХ НЕОЛОГІЗМІВ ЗІ СЛОВОТВОРЧИМ КОМПОНЕНТОМ *E-* (*ELECTRONIC*).

Філонік С.Ю.

Національний університет «Острозька академія»

Поява міжнародної комп'ютерної мережі Інтернет докорінно змінила можливості сучасної людини: вона може працювати, займатися бізнесом, купувати, здобувати освіту, отримувати необхідну інформацію, знайомитися та спілкуватися з людьми тощо, не відходячи від свого робочого комп'ютера. «Інтернет змінює все,» - пише Біл Гейтс у своїй книзі *Business @ the Speed of Thought*, протиставляючи Internet days так званому періоду pre-Internet days як час змін та нових перспектив [7, 73].

Змінила всесвітня комп'ютерна мережа і лексичний склад сучасної англійської мови. Інформаційна революція та проникнення мережі Інтернет в усі сфери людської життєдіяльності призвели до появи величезної кількості нових, незнаних раніше, понять, яким було дано назви як шляхом використання вже наявного мовного інвентаря, так і шляхом створення абсолютно нових лексичних одиниць. Ми вважаємо, що саме активне використання комп'ютерної техніки та мережі Інтернет справляє найбільший вплив на поповнення словникового складу англійської мови.

Важливим для дослідників процесів збагачення словникового складу є поняття «неологізм». Існує потреба уточнення цього терміна. Г.О. Козьмик виокремлює два підходи до його інтерпретації: «З одного боку, термін «неологізм» використовується, коли йдеться про новоутворення, тобто про наново створені на матеріалі мови, відповідно до існуючих в мові словотворчих моделей слова та словосполучення, що позначають нові, невідомі раніше або зовсім не існуючі поняття, предмети, ланки науки, професії, рід діяльності та ін. З іншого боку, термін «неологізм» застосовується до слів у новому значенні, а також до наново створених синонімів вже існуючого в мові слова на позначення відомого поняття» [3, 14].

Неологізми, що з'являються на периферії мовної системи, певний час залишаються там і лише поступово, але й не всі, а тільки найбільш відповідні комунікативним потребам мовців, переміщуються до центру мовної системи – основного лексичного фонду.

Збагачення словникового складу завжди супроводжується якісними змінами у шляхах, способах та засобах утворення лексичних одиниць. Так, на сучасному етапі можна виділити таку словотворчу інновацію, як креація складених слів, в яких частина елементів представлена початковою буквою, а інші елементи – цілими словами або складами: *t-commerce – television commerce (теле-торгівля)*, *i-highway – information highway (всесвітня комп'ютерна мережа Інтернет)*, *b-blog – business blog (бізнес-блог)* і т. і. Л.Г. Верба називає їх складеними аббревіатурами [1, 40]. Особливою продуктивністю відрізняється словотворення із використанням

елементу *e-* (*electronic*): *e-money* – *electronic money* (електронні гроші), *e-commerce* – *electronic commerce* (електронна торгівля) і т. і. Причиною появи останньої тенденції вважаємо всеохоплюючий вплив мережі Інтернет та комп'ютерної техніки на життя людини.

Для правильного розуміння та використання неологізмів з компонентом *e-* (*electronic*) необхідно точно їх семантизувати. Отже, власне **актуальним** виявляється семантичний аналіз англійської лексики, що позначає різні види «електронної» діяльності, тобто діяльності засобом використання мережі Інтернет. Відповідно, **метою** цієї статті є дослідження даної лексики. Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних **завдань**:

- 1) виокремити для аналізу одиниці, в словотворенні яких було вжито компонент *e-* (*electronic*);
- 2) дати визначення даним лексичним одиницям;
- 3) згрупувати досліджувані одиниці відповідно до їхнього значення;
- 4) проілюструвати вжиток даних лексичних одиниць в контексті.

Дослідження динаміки розвитку словникового складу та органічно пов'язаних з ним словотворчих змін було і є важливою проблемою лінгвістики. Вагомий внесок у розробку питання новоутворень внесли наші вітчизняні науковці: роботи Ю.А.Зацного, Г.О. Козьмик присвячено соціальним параметрам інноваційних процесів та змінам в шляхах та тенденціях збагачення словникового складу в англійській мові на початку ХХІ століття; А.О. Худолій досліджував зміни на всіх рівнях мовної системи на матеріалі американської публіцистики; в монографії С.М. Єнікеевої приділено значну увагу проблемі системності словотвору та особливостям його розвитку на сучасному етапі. Серед радянських та російських дослідників варто відзначити О.С. Кубрякову, яка вивчала мовленнєвий аспект мовлення та когнітивний словотвір, та В.І. Заботкіну, яка вивчала неологізми та тенденції словотвору в англійській мові. Питанню еволюційних процесів у мові присвячено наукові праці таких закордонних дослідників, як К. Меар та М. Емблі.

Досліджувані лексичні одиниці можна поділити на наступні групи, беручи до уваги їхнє значення та сферу вживання: бізнес, освіта, робота, електронні відповідники друкованих/писаних текстів, люди, політика. Найчисельнішою виявилася перша група, що можна пояснити надзвичайно стрімким розвитком електронного бізнесу, тому лексичні одиниці цієї групи було поділено на підгрупи: торгівля, оплата, магазини. В деяких групах помітно, що одна й та сама річ, одне явище має не одну назву. Це є явищем поліномінації - утворення цілої серії вербальних знаків для найменування окремого предмета, явища, процесу.

1. Бізнес. Протягом останнього десятиліття фахівці в галузі світової економіки усе більше відзначають тенденцію зсуву грошового потоку в сферу електронного бізнесу. За кілька років бізнес в мережі Інтернет став одним з наймогутніших сегментів національних економік промислово-розвинутих країн. Для позначення електронного бізнесу вживається термін *e-business*.

1.1. Торгівля. На позначення електронної торгівлі було утворено термін *e-commerce* (тип бізнес-моделі або сегмент великої бізнес-моделі, що дозволяє фірмі або індивіду продавати/купувати товари та послуги в електронній мережі, зазвичай в мережі Інтернет. Електронна торгівля здійснюється в усіх чотирьох ринкових сегментах: B2B, B2C, C2C, C2B). Хоча в більшості випадків лексеми *e-commerce* та *e-business* використовують як синоніми, перший термін є вужчим, адже він вказує на можливість купівлі – продажу через Інтернет в той час, як останній термін є більш загальним, позначаючи існування організації в мережі Інтернет, що включає і компонент *e-commerce* (можливості купівлі – продажу). Електронна торгівля також може позначатися синонімами *cybercommerce* та *I-commerce*. З'явилися також поняття *mobile e-commerce* (*m-commerce*) – електронна торгівля, за якої трансакції відбуваються за допомогою безпроводних пристроїв, наприклад, ноут-буків, мобільних телефонів тощо – та *relationship e-commerce* (*r-commerce*) – електронна торгівля, при якій особлива увага приділяється відносинам між постачальником та покупцем. Крім того, для позначення роздрібною електронної торгівлі використовуються лексеми *e-tail* / *e-tailing*, що є усіченими варіантами від *e-retail* / *e-retailing*. Лексемами на позначення компонентів електронної торгівлі є наступні: *e-shopping* (придбання покупки через Інтернет, синоніми – *cybershopping*, *Internet shopping*, *non-store shopping*), *e-trade* та *e-sale* (продаж в мережі Інтернет), *e-marketing* (електронний маркетинг, тобто комплекс заходів по вивченню попиту та оптимальному збуту продукції), *e-procurement* (B2B продаж або купівля товарів та послуг через Інтернет, також номінується *supplier exchange*), *e-file* (зберігати та надсилати в електронному варіанті).

Technology will change this industry with developments in truck design, brake-by-wire, weigh-in-motion and satellite communication system technology. These are becoming necessary in a world of just-in-time inventory and e-commerce [7, 17].

E-business should enhance your business processes, not replace them [7, 27].

Technology is reshaping this economy and transforming businesses and consumers. This is about more than e-commerce, or e-mail, or e-trades, or e-files. This is about the “e” in economic opportunity [8, 72].

E-tailing began to work for some major corporations and smaller entrepreneurs [<http://www.bitpipe.com/tlist/eTailing.html>].

We've all heard scare stories of credit card fraud and viruses that wipe out financial information... Fear not, there are several ways to make e-shopping safer [<http://www.thesite.org.uk/homelawandmoney/money/budgetandbuy/eshopping>].

Depending on the size of your inventory, running an e-sale can be time-consuming, so make sure you'll have a reasonable amount of free time while running the sale [<http://zine375.eserver.org/issue1/online2.html>].

Here are just a few of the e-business applications available to companies: online sales, customer relationship management (CRM), e-procurement, e-marketing, supply chain management, enterprise resource planning, project management, and management [7, 27].

1.2. Оплата. При купівлі товару або оплаті послуги користувачі Інтернет можуть оплачувати свої рахунки, не виходячи з дому. Система розрахунків ведеться засобом використання «електронних грошей», тобто грошей, доступних на електронному рахунку, на позначення яких з'явилися наступні лексеми з елементом е-: *e-cash*, *e-gold*, *e-money*. Однак дане поняття характеризується високою поліномінативністю, і на його позначення існує ще низка лексичних одиниць-синонімів: *cybercash*, *cybermoney*, *cybercurrency*, *virtual money*, *virtual currency*, *digital money*, *digital cash*, *digital currency*.

In Britain anyone complying with the Financial Services Authority (FSA) rules can issue electronic money (e-money) [http://projects.exeter.ac.uk].

Proponents of the e-gold system contend that e-gold deposits are protected against inflation, devaluation and other possible economic risks inherent in fiat currencies [http://en.wikipedia.org/wiki/E-gold].

In the United States, only one bank implemented ecash, the Mark Twain bank, and the system was dissolved in 1997 after the bank was purchased by Mercantile Bank, a large issuer of credit cards [http://en.wikipedia.org/wiki/Ecash].

1.3. Магазины. Для здійснення покупки користувачі мережі Інтернет відвідують електронний магазин – програмний комплекс, який дозволяє продавати товари чи послуги через мережу Інтернет. Основними відмінностями інтернет-магазину від традиційного є інтерактивність, велика кількість інформації та асортименту продукції і персоналізований підхід до кожного відвідувача. Основними функціями електронного магазину є: надання якомога повнішої інформації про представлені товари та послуги; прийом та обробка замовлень; персоналізація відвідувачів; проведення платежів (за умови підключення до платіжної системи); збір та аналіз статистичної інформації. На позначення електронних магазинів використовуються наступні лексичні одиниці: *e-mall*, *e-shop*, *e-store*, а також *cybermall*, *cyberplaza*, *cybershop*, *virtual store*, *internet shop*, *webshop*, *webstore*, *online store*, *virtual store*. Більш широким поняттям є *e-marketplace* – електронний ринок, де організації реєструються, щоб займатися бізнесом в мережі Інтернет.

An e-shop or e-store evoke the physical analogy of buying products or services at a bricks-and-mortar retailer or in a shopping mall [http://en.wikipedia.org/wiki/Online_shopping].

E-marketplaces that are worth considering are those that interconnect with other marketplaces and allow low-cost connection to a firm's financial accounting systems [http://www.e-businessguide.gov.au/improving/e-marketplaces].

The electronic catalog was incorporated into the e-mall in January 1998 to provide virtual one-stop shopping over the Internet [http://www.dodig.osd.mil/Audit/reports/fy00/00056sum.htm].

4. Освіта. Освіта через Інтернет – це віяння сучасного світу, де охочих отримати знання значно більше, ніж вакантних місць для студентів в учбових закладах. Коли неможливо організувати групи для всіх охочих, знайти приміщення тощо, на допомогу приходять високі технології і методи дистанційної

освіти, розроблені спеціально для таких випадків. Студенти проходять програму на дисках, електронних носіях, вивчають викладені в мережі Інтернет матеріали. Заліки та іспити також в мережі Інтернет – за допомогою тестів, онлайн-конференцій. В англійській мові електронна освіта позначається словом *e-education*. Також існують синоніми до вищезазначеної лексичної одиниці: *cybereducation*, *teleeducation*, *webucation* (*web + education*). Сам процес навчання позначається словом *e-learning*, а також *online learning* та *digital learning*.

These e-learning English solutions give you all the components necessary to establish a personalized learning strategy, tailored to meet individual needs as well as provide constant student support [http://www.tellmemore-online.com/en/e-learning_english.html].

In order to enable young people to use the e-education contents, the project of the ICT literacy and certification of ECDL users will continue to develop throughout 2006, while the infrastructure for the educational portal “Croatian system for e-learning” has already been established [<http://www.e-hrvatska.hr/sdu/en/ProgramEHrvatska/Provedba/e-Obrazovanje.html>].

В процесі навчання викладачі та студенти використовують спеціальні комп'ютерні програми, як, наприклад, *e-rater* (спеціальне програмне забезпечення, що перевіряє вміння студентів або учнів писати есе).

Teachers use the e-rater technology to help their students develop their writing skills independently and receive automated, constructive feedback [<http://www.ets.org/portal/site/ets/>].

Освіта тісно пов'язана з наукою. Інформаційна революція також залишила відбиток на розвитку наук: з'явився доступ до великої кількості інформації, можливість спілкування з науковцями з різних частин світу, використання сучасних технологій в процесі наукової діяльності тощо. Науку, в розвитку якої активно використовуються дані можливості, можна назвати *e-Science*.

The e-Science 2008 conference is designed to bring together leading international and interdisciplinary research communities, developers, and users of e-Science applications and enabling IT technologies. [<http://escience2008.iu.edu/>].

3. Робота. Сьогодні стало можливим працювати вдома, використовуючи електронний зв'язок через мережу Інтернет з керуючою організацією, колегами, клієнтами. На позначення роботи такого типу використовується лексема *e-job* (*telework*). Створюється величезна кількість Інтернет-сайтів з інформацією про наявні вакансії та резюме. Таким чином, людина може знайти собі електронну роботу, а роботодавець здійснює пошук та наймає спеціаліста для заповнення вакансії, тобто здійснює *e-cruitment* (*electronic recruitment*) та *e-hiring* (*електронне наймання*). В деяких організаціях відбір резюме відбувається автоматизовано: спеціальне програмне забезпечення розпізнає надіслане в електронному варіанті резюме, заносить його в базу даних і відмічає ті, що відповідають вимогам для заповнення наявних вакансій. Весь цей процес називається *electronic journey* (*e-journey*).

Dubai eGovernment is currently showcasing its e-Job search and recruitment system and other automated public services during the 9th annual Careers Show which runs from March 29 to 31, 2009 at the Dubai International Convention and Exhibition Centre [<http://www.ameinfo.com/190484.html>].

We'll tell you why and hold your hand every step of the way if you are a newcomer to the e-cruitment arena and are about to post your CV, search jobs, search candidates or advertise a position for the first time [<http://blog.bayt.com/2006/09/se-why-e-cruitment/>].

As businesses move towards posting job advertisements and accepting employment applications electronically via the Internet, more employers have asked for guidance about the employment law implications of such e-hiring practices [<http://jobfunctions.bnet.com/abstract.aspx?docid=91621>].

Now, even before a new employee is hired, he or she embarks on an electronic journey [8, 41].

6. Електронні відповідники друкованих/писаних текстів. Інформаційна революція відкрила доступ до величезної кількості інформації, що зберігається в електронному варіанті в мережі Інтернет. Сьогодні будь-який читач може знайти книгу, журнал або газету (*e-book* – може використовуватися і для позначення газет та журналів) в віртуальній бібліотеці (*electronic library – ebrary*, а також *virtual library, cyber library, online library*) та скачати їх. Книги в таких бібліотеках є доступними всім, і зазвичай ними можна користуватися безкоштовно. Крім того, видання в електронному виді займають значно менше місця, їх можна зберігати й читати на таких пристроях як ПК, КПК, мобільних телефонах і ін.

As digital TV becomes prevalent and electronic books become the preferred way to read magazines and newspapers, virtually all advertising will move away from mass advertising to personalized advertising [8, 230].

Ebrary solves a number of problems, particularly budget constraints, it also provides our students with whenever/wherever access and alleviates the need for extra storage space [<http://www.ebrary.com/corp/libraries.jsp>].

A good network, a good e-mail system, and easy-to-build Web pages are everything you need for eliminating internal paper forms, too [8, 59].

В електронній торгівлі також використовуються відповідники друкованих текстів – електронних каталогів – *e-catalogue* (інформаційна система, що містить відомості про продукцію та послуги для клієнтів та ділових партнерів) та бюлетенів – *e-newsletter* (періодичне видання, що містить короткі офіційні матеріали з питань щодо того, чим займається організація, яка його випускає). Крім того, в веденні бізнесу, як і в особистому житті, все більше людей віддають перевагу електронній пошті (а не писаним/друкованим листам) – *e-mail*.

SourceCAN has thousands of business opportunities daily, virtual trade shows, e-catalogues and advanced web-based tools that support supply chain management, procurement and logistics [Abor Business, 28].

impacts on economic, social, and political factors, and disturbances to the status quo in these areas [http://en.wikipedia.org/wiki/E-Government].

Contemporary technologies such as electronic mailing lists, peer-to-peer networks, collaborative software, wikis, Internet forums and blogs are clues to and early potential solutions for some aspects of e-democracy [http://en.wikipedia.org/wiki/E-democracy].

An electronic voting system can be involved in any one of a number of steps in the setup, distributing, voting, collecting, and counting of ballots, and thus may or may not introduce advantages into any of these steps [http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_voting].

The job description of the e-Minister is to provide “political leadership across Government in driving forward the Government's objectives on e-commerce [http://www.out-law.com/page-1709].

В ході написання даної статті було проаналізовано 39 лексичних одиниць, в складі яких наявна графема *e-*, яка залишилася у вигляді скорочення від *electronic* та фактично виконує функцію словотворчого елемента. Всі завдання було виконано. Цікавим спостереженням виявилася тенденція до поліномінації майже в кожній групі. Перспектива подальшої продуктивності даного словотворчого елемента у вербокреації є очевидною разом із перспективою розвитку інформаційних технологій.

Література

1. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1989. – 126 с.
2. Зацний Ю.А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу. – Львів: ПАІС, 2007. – 228 с.
3. Козьмик Г.О. Світ сучасної людини в контексті мовних змін. Інноваційні процеси у лексичній системі англійської мови на межі ХХ і ХХІ століть. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2007. – 111 с.
4. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности. – М.: Наука, 1986. – 158 с.
5. Худолій А.О. Функціональні зміни у мові американської публіцистики кікця ХХ – початку ХХІ століття. Монографія. – Острог: Вид-во НаУОА, 2006. – 384с.
6. Abley M. The Prodigal Tongue: Dispatches from the Future of English. – Random House, 2008. – 272 p.
7. Alberta Aboriginal Business Services. Guide Two. – Edmonton, 2008. – 32 p.
8. Gates B. Business @ the Speed of Thought. – NY: Warner Books, 1999. – 470 p.
9. Mair C. Twentieth-Century English: History, Variation and Standardization.– Cambridge University Press, 2006. – 260 p.